

Sarımsak Yetiştiriciliği için Teknoloji

Автор(и): доц. д-р Цветанка Динчева, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 11.04.2024 Брой: 4/2024

Sarımsağın ekonomik önemi soğana kıyasla daha sınırlıdır. Genellikle baharat olarak kullanılır. Bitkinin toprak üstü kısımları, özellikle genç ve körpeyken bazen yiyecek olarak tüketilir. Olgun ve yeşil sarımsak üretimi için yetiştirilir.

En iyi ön bitkiler, tarlayı erken terk eden, bol ahır gübresi ile gübrelenmiş ve alanı yabancı otlardan arındırmış olanlardır. Sarımsak genellikle sebze münavebelerinde domates, biber, patlıcan, karpuz, salatalık, fasulye vb. sonrasında yer alır. Tarla bitkileri münavebelerinde ise en uygun ön bitkiler fiğ, buğday ve arpadır.

Olgun sarımsak üretimi

Toprak hazırlığı, kışlık sarımsak ekimi için ön bitkinin hasadından hemen sonra; ilkbahar sarımsağı ekimi için ise 15-18 cm derinlikte sürüm yapılarak gerçekleştirilir. Ekimden önce, toprak durumuna ve yabancı ot yoğunluğuna bağlı olarak tarla kültivatörle işlenir veya tırmıklanır.

Baş sarımsak yetiştiriciliğinde, ön bitkinin bol ahır gübresi ile gübrenilmiş olması durumunda en iyi sonuçlar alınır. Mineral gübrelerle desteklenen kalıntı etkisi, yüksek verim sağlamak için yeterlidir. Sarımsak taze ahır gübresi ile gübrelemeye ve tek yönlü azotlu gübrelemeye tolerans göstermez, çünkü bu bitkilerin vejetasyon süresini uzatır ve başların kalitesini düşürür. Derin sürümden önce, toprak besin durumuna bağlı olarak, yaklaşık 15-20 kg/da potasyum ve fosforlu gübrelerle temel gübreleme yapılır. İlkbaharda tarla 10-12 cm derinlikte kültivatörle işlenir. Bu işlemle birlikte 8-10 kg/da azotlu gübre de uygulanır. Sarımsak, besin açısından zayıf topraklarda yetiştirildiğinde, ilk 1-2 çapalama sırasında uygulanan 15-20 kg/da azotlu gübre ile üst gübreleme yapılabilir. Sarımsağın azotlu gübrelerle üst gübrenmesi, yoğun yaprak büyümesinin başladığı Nisan ayı sonuna kadar yapılmalıdır. Başların büyümeye başlamasından sonra yapılan geç üst gübreleme, vejetasyon süresini uzatır ve baş olgunlaşmasını geciktirir.

Ülkemizde sarımsak için iki ana ekim dönemi uygulanır – sonbaharda ve erken ilkbaharda. Sonbahar ekimi için kışlık sarımsak çeşitleri, erken ilkbahar ekimi için ise – ilkbaharlık sarımsak çeşitleri ve istisnai olarak kışlık çeşitler kullanılır. Bunun nedeni, kışlık sarımsağın depolama ömrünün kısa olması, normal depolama

koşullarında ilkbahara kadar filizlenmesi ve dişlerin büyük bir kısmının çürümesidir. Kışlık sarımsak için en uygun ekim zamanı, 3-5 cm derinlikte ekimle birlikte Ekim ayı ortasıdır. İlkbaharlık sarımsak erken ilkbaharda, genellikle Şubat ayının ikinci yarısından Mart başına kadar ekilir. Diş büyüklüğü verim üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. En yüksek verimler, başın dış halkasında bulunan en büyük dişler kullanıldığında elde edilir. Ekim materyalinin hazırlanması, hemen ekim öncesinde dişlerin ayrılması ve boylarına göre sınıflandırılmasıyla başlar, ortalama ağırlığı 2 g olanlar seçilir. Sarımsak, 60+25+25+25+25/10 cm şemasına göre beş sıralı şerit halinde ekilir. Ekim derinliği 4-6 cm'dir. Elle ekim için önceden açılan karıklara dişler 8-10 cm aralıklarla yerleştirilir. Karıklar arası mesafe 15-20 cm'dir. İlkbaharlık sarımsak ekimi için 120-150 kg başa, kışlık sarımsak için ise 150-200 kg başa ihtiyaç duyulur.

Vejetasyon dönemi boyunca bitki bakımı, çapalama, sulama ve gübrelemeden oluşur. İlk çapalama, bitkiler henüz yeni çıkmışken erken ilkbaharda yapılır. Çapalama sayısı toprağın yabancı ot yoğunluğu tarafından belirlenir. Mayıs ayının ikinci yarısında toprak işlemesine son verilir. Yabancı ot kontrolü herbisitler kullanılarak da yapılabilir. Yüksek sarımsak başı verimi elde etmek için 4-5 sulama yeterlidir. Vejetasyon döneminin sonunda, alt yapraklarda kuruma gözlemlendiğinde sulama durdurulur.

Kışlık sarımsak Haziran sonunda, ilkbaharlık sarımsak ise Temmuz sonunda hasat edilir. Hasatta gecikmeye izin verilmemelidir, çünkü bu başların kalitesini ve depolama ömrünü kötüleştirir. Başlar sökülür ve boyunları kuruyana kadar tarlada kurutulur, ardından nihai kurutma için 10-12 cm kalınlığında bir katman halinde serilerek iyi havalandırılan yerlere alınır. Soğanlara benzer şekilde havalandırılmalı depolarda muhafaza edilirler. Kışlık sarımsaktan verim 800-1000 kg/da, ilkbaharlık sarımsaktan ise 600-800 kg/da'dır.

Yeşil sarımsak üretimi

Toprak hazırlığı, 3-4 ton/da yarı çürümüş veya çürümüş ahır gübresi ve 30-40 kg/da süperfosfat ile ekim öncesi gübreleme ve sürüm, ardından kültivatörle işlemekten oluşur.

Yeşil sarımsak üretimi, büyük soğan setlerinden yeşil soğan üretimine çok benzer. Ekim materyali olarak sadece kışlık sarımsak çeşitleri kullanılır. Yeşil sarımsak için en uygun ekim zamanı, bitkilerin kış başlangıcına kadar iyi kök salabilmesi ve kış soğuklarından korunabilmesi için Ekim ayı ortasıdır. Ekim, 5-6 cm derinliğinde karıklara, sıra arası 20 cm ve sıra üzeri 5-7 cm olacak şekilde elle yapılır. Diş büyüklüğüne bağlı olarak, kışlık sarımsaktan 150-300 kg/da ekim materyaline ihtiyaç duyulur.

Erken ilkbaharda, toprak yüzeyi kuruduktan sonra, 15-20 kg/da azotlu gübre ile üst gübreleme yapılarak çapalama gerçekleştirilir. Bitkilerin sulanmasının sağlanması gereklidir.

Hasat Nisan başında başlar. Sökülen bitkiler toprak ve kuru yapraklardan temizlenir ve 5-10 bitilik demetler halinde bağlanır. Dekardan 6000 ila 10 000 demet yeşil sarımsak elde edilir.

Sarımsak yetiştiriciliğinde yabancı ot kontrolü için aşağıdaki herbisitler kullanılabilir: AGIL 100 EC (yıllık buğdaygiller için 2.-3. yaprak aşamasında 75-120 ml/da ve çok yıllık buğdaygiller için 15-20 cm yabancı ot boyunda 150-200 ml/da), sarımsağın ilk yaprak aşamasında uygulanır; BASAGRAN 480 SL (yıllık geniş

yapraklılar için 200 ml/da), bitkinin 3.-4. yaprak aşamasında uygulanır; ZETROLA 100 EC (sorgum için, sorgum 10-20 cm boyunda, sarımsağın ilk yaprağı belirgin şekilde görüldüğünde 100-150 ml/da); LENTAGRAN WP (yıllık geniş yapraklılar için 200 g/da); LEOPARD 5 EC (yıllık buğdaygiller için 100 ml/da ve çok yıllık buğdaygiller için 200 ml/da); LONTREL 72 SG (geniş yapraklılar için 17-21 g/da); ORDAGO SC (yıllık buğdaygil ve geniş yapraklılar için 300-500 ml/da) çıkış öncesi veya hemen sonrasında uygulanır; PENDINOVA / ADMETO (yıllık buğdaygil ve geniş yapraklılar için 400-600 ml/da) bitki çıkışı öncesinde uygulanır; PENDIGAN 330 EC NOV / ACTIVUS (yıllık buğdaygil ve geniş yapraklılar için çıkış öncesi veya sonrasında 0.4 l/da); PROL AQUA (yıllık buğdaygil ve geniş yapraklılar için 250-300 ml/da), bitki ekildikten sonra, sap çıkışından önce uygulanır; ROUNDUP FUTURE (yıllık ve çok yıllık yabancı otlar için 100-220 ml/da); STOMP® AQUA – (yıllık buğdaygil ve geniş yapraklılar için 250-300 ml/da), bitki ekildikten sonra, sap çıkışından önce uygulanır; FOCUS ULTRA / STRATOS ULTRA (yıllık buğdaygil yabancı otlar ve gönüllü tahıllar (buğday, arpa) ile rizomlu çok yıllık buğdaygiller (sorgum dahil) için 200 ml/da); FUSILADE FORTE 150 EC (yıllık ve çok yıllık buğdaygiller için 80-200 ml/da); FUSILADE MAX 125 EC (yıllık ve çok yıllık buğdaygiller için 100-250 ml/da); CHALLENGE 600 SC (yıllık buğdaygil ve geniş yapraklılar için 400 ml/da), ekimden sonra çıkış öncesinde uygulanır.